

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetéseket és hirdetéseket helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethetnek: a szerkesztőségnek, a kiadó-hivatalnak, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben. Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordozó utcán, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnek, a kiadó-hivatalnak, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Urutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitlér sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként egész nagy iven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. é. Félévre 6 frt. o. é. Évfolyadra 3 „ „ „

Az előfizetéseket egyenesen a szerkesztőséghez küldendők be.

Az előfizetés minden hó 1 és 15-ké-
től megújítható.

A „Kolozsv. Közlöny“
szerkesztősége.

Hétfal, 1873. júl. hó 12.

Felelet

a „Nemere“ című lap 48—1873. számában Kászoni aláírással a Hétfalú multja, jelene és jövőjéről kiadott cikkre.

Az említett cikk első részére, miután azoknak tartalmát főlöslegesen figyelmeztetésnek vesszük, szükségletlennek látjuk azzal foglalkozni. — anynyival inkább, miszerint azt figyelemmel olvasva — kitűnik, hogy Kászoni ur a Hétfalunak sem multját, sem jelenét alaposan nem ismeri. Azon oktató soraira pedig, hogy a nép boldogítására az általános községi előjárók, papok és tanároknak, mit kelljen jövőre tenni — csak annyit mondhatunk: miszerint igen szomorú kilátása lenne a népek jövőre nézve, ha azt várnók, hogy K. ur vagy hozzá hasonló tudomány egyénektől nyerjünk figyelemzetet. Kászoni ur ezen eszméjével csak annyiban értünk egyet, hogy a mely községekben az előjárók, papok és tanárok a nép boldogítására szükségeltető oktatást elhanyagolják, azok nem érdemesek, hogy a nép fizesse őket.

De hagyjunk ezt is és térjünk az erdő-gazdálkodási ügyhöz, melyről cikkirátó ur alapos meggyőződés nélkül olyképen nyilatkozik, hogy afféle becsületsértő vádolatát még a legkonokabb ellenfeleinktől sem várhattunk volna.

Kászoni ur ugyanis azt állítja: hogy Brassó városával a Hétfalú még nincs megosztotva, s azon erdősézt is, mit a város előre átadott, a nép így meg amugy pusztítja stb.

A községi előjárókat pedig minden kimélet nélkül könyelműeknek nevezvén — megérdemlik azt is, hogy az olyszzerű erdőgazdálkodásért ma holnap a kormány is felelőségre fogja vonni az illető előjárókat, s több efélet elmesél.

Szegény Hétfalú mit értél? Ki hitte volna, hogy még magyar ember is van, ki azt akarná, hogy Brassó városával osztozzál ősi birtokból, s erdő-pazarlással vádolva — hírlap után kívánja becsületedet rongálni.

Vagy talán K. ur is, mint brassói polgár azt akarná, hogy Brassó vegyen el a Hétfalutól minden erdőt, és csak kegyelemből engedjen a népek annyi erdősézt, mennyi a háztűztartáshoz elegendő volna? Mi hisszük, hogy Kászoni ur azt örömmel helyeselné, mert okunk van azt hinni, és hogy miért? arról a végső sorainkban szólni fogunk.

Elsőbben pedig azt akarnók világosságra hozni és bizonyítani, hogy a hétfalusi nép nem erdőpusztító, — sőt Brassó városa okozza azt, — hogy a nép saját erdejét nem úgy kezelheti, a hogy azt valóban tenni kellene, a mi kitűnik a következőkből:

Tudvalevő tény, hogy az 1850-ik évtől — az 1857-ik évig Brassó városa képes volt határtalan befolyása által a hétfalusi népet minden erdeiből kitiltani (azon erdőt értve, melyeket sem faizásilag, sem legeltetésileg Brassónak soha sem volt szabad használni.) de az 1857-ik évben, midőn Schwarzenberg hg erdélyi körúti alkalmával a Hétfalut is megsejmelte, az elnyomott nép panaszára Marinelli akkori cs. kir. járás-hivatali elnök által azonnal megparancsoltatta Brassónak, hogy a népek szabad erdősézt továbbra meg ne próbálja akadályozni; a minek a lett az eredménye, hogy Brassó kénytelen volt egy évi erdősézt 30 hold erdőt csak Bácsfalunak egyedül kiméretni, mit a nép a legjobb rend fenntartása mellett — a szép növényeket épületfának, a másokat pedig tűzi

fának használna, s a fiatal növényeket kimélve — erdőt és használt.

Később pedig Bassó észrevéve, hogy a 30 hold erdősézt szabadság a népek előnyére van, — miután nem valának kénytelenek saját erdejükből épületnek való fát Brassótól vásárolni, — tehát Brassó sietett a dolgot oda okoskodni, hogy a 30 hold erdő évi szabad használatát a néptől elvonja s a helyett a város tervezete szerint — 1500 öl favágást engedjen.

A nép akkori előjárói pedig nem sejtítve semmit, a mi későbbben a népek kárára válhatnék, — a szép és mézes szavaknak engedve — a 30 hold erdősézt szabadság helyett az 1500 ölfá vágást elfogadták. Azonban csakhamar kitűnt, hogy a régebben megszokott engedelmeskedéssel újból elnyomatták magukat Brassó által, azért, mert Brassó kevés idő múlva az épületfá-vágást betiltotta, s a népet arra kényszerítette, hogy azon erdősézt, melyben az 1500 öl fá vágást engedélyezte, a legszebb fenyőfákat is csak ölbe vágva szabadott az erdőből hazahozni, — s minden kérés-könyörgés dacára még ma is se lehet, azon semmit változtatni. Megjegyzendő, hogy ha valamelyik gazda véletlenül tűz, vagy bármilyen sors-csapás által elpusztul, annak sem engedi meg Brassó nemeslelkű városa, hogy csak egy szál épületnek való fát is a Hétfalúhoz tartozó erdőből taxa fizetés nélkül elhozzon. S még is az a hatalmaskodó, mindenbe belekötőgő s magát bölcs tudós-nak tartó Kászoni (Brassó bölcs embere) megfontolatlanul a független gazdag Feketehalom és Rozsnyó szász községek erdőgazdászatahoz akarja hasonlítani a szegény elnyomott Hétfalut, a kinek csaknem minden jövedelmét még ma is Brassó városa cassálja be.

No hát mit mond ezekhez tudós Kászoni ur? elismeri-e, hogy bizony nem úgy van minden, a hogy ő ország-világnak kürtöli? Mi hallgatunk addig, míg ön egy cikket készített ismét ellenünk, de azt hisszük, hogy arra sem fogunk adósok maradni. Mi nem vagyunk oly tudósok, mint a mult évi vetélytárs Bakesi ur — a kit ön a más ember eszével sem vala képes legyőzni; hanem azért soha se fogunk hátrálni oly álhazafi előtt, ki minket saját ősi birtokunkból Brassóval meg akar osztogatni.

Hála a gondviselésnek ma már országszerző tudva van, hogy a hétfalusiak soha se voltak jobbagyok s ha régebben a még hatalmasabb Brassónak sikerült is a Hétfalut elnyomni, erdejétől, legelőjéről, malom és koromsma-jogaitól megfosztani, azzal még nincs bizonyítva, hogy a hétfalusi magyar és román nép az ő jobbagya lett volna.

Igazság szerint szegény is lett volna a magyar nemzetnek, hogy a magyar nép mint jobbagy robot szolgálatot tegyen a magyar vérrrel megszerzett földön megletelepített szászoknak.

S miután jeles és tántoríthatlan ügyvédünk Nagy-Egyeden lakó Pávai V. Elők ur rendkívüli fáradságának következtében — ősi eredeti okmányokból sikerült az országos jogtudós kolozsvári ügyvéd egylett testületének meggyőződnie arról: hogy a Hétfalusiak soha se voltak jobbagyok — éppen azért felszabadítására az 1854-dik évi cs. Patens mint nem alkalmazható — mellőzve, az 1871-dik évi LIII. T. cz. 82. §-sa alatt szentesített törvényvel megállapítva, hogy Talmács, Szelistye s Törösvár valamint az azokhoz tartozó községek területeire nézve a közös birtokok rendezéséről külön törvényjavaslat terjesztessék az ország törvényhozó testülete elé. Tehát teljes reményünk van hogy annak alapján a Hétfalú is végre-valahára visszanyerendí ősi jogát s birtokát. — A mi eddig is megtörténhetett volna, de hiába — a ki jól van lakva, az nem szokta érezni az éhező fájaldalmát.

Kászoni urat pedig, ki pár év óta a „Nemere“ hasábjain mint valami „Diplomata“ más eszével szerepel, s annyira elbizakodottnak látszik, hogy személy valogatás nélkül a község előjáróit a nyilvánosság terén könnyelműséggel kezdi vádolni, — ezennel figyelmeztetjük: hogy jövőre igyekezzék inkább a kovácsműhelyében szükségeltető ügy rendezésével foglalkozni, — miután azt a tűzifa üzérékedése miatt jószínt elhanyagolta.

Végezetül bebizonyítására annak, hogy Kászoni urat mi boszantja leginkább, a miért a hétfalusiakat erdőpusztítással vádolja — csak a következőket említhetjük meg, t. i.

Kászoni ur nem tagadhatja, hogy kovács mesterségének folytatása mellett néhány év óta az oláhországi részen (Prahova völgyében) a bojárok 10 évre haszonbérbe kivett roppant nagy térségű erdőségekben ezer öl számra vágattatja a fát, s azokat fuvarosok s mások által Brassóba szállíttatva — az ön tűzifa üzérékedése jelenleg a legnagyobb egész Brassó vidékén. — Azt is tudjuk, hogy az 1870/71-ki télen a rozsidőjárás miatt az utak rendkívül rosszak lévén — a hétfalusiak csak 1/4-ed részben sem valának képesek Brassót tűzifával egy ellátni, mint azelőtt — s a miatt Kászoni urnak sikerült a nagy mennyiségű ölfát ölenként 12 — 14 oszt. értékű forintokért, sőt fönnebb is eladni. — Azonban a gondviselés nem engede, hogy hosszasan egy folyon, mert miután a hétfalusiak az ezelőtti évek szerint újból megkezdették Brassóba a tűzifa szállítást, Kászoni kénytelen volt az ölfát 6 — 7 o. é. frtért is ölenként eladni, s ez mind máig így van. — Ime t. cz. olvasó, ezek miatt ébredett fel Kászoniaba azon gondolat, hogy a hétfalusiakat a nyitlétóron erdőpusztítással vádolja, valószínűleg azon reménységben, miszerint az által sikerülni fog némileg viszaraszítani a népet, hogy Brassóba mentől kevesebb tűzifát szállítson. — Tehát említett cikket Kászoni nem azon szempontból adta a „Nemere-be“, mintha azzal a hétfalusi nép jövő boldogságának alapján kívánna működni, hanem kenyéririgységéből zavarja a vizet, hogy annál könnyebben... , pedig nagyon csodálók, mert akárhogy öltözködjék az oroszlanbörbe, azzal minket hosszasan nem tud ijesztgetni.

Nyilatkoztatunk most csak ennyiből áll, s ha továbbra is nyugtalanítva leszünk, későbbben ismét szólni fog

többek megbizásából:

Hétfalusi.

Utóiratban megjegyezzük még, hogy a szász atyafiak elismerés és hálál, hogy a magyar és román többségű Brassó-vidéknek szász tanfelügyelő és szász honvéd törzstiszt adatott, s a magyarok körinkből elvitettek, — a „Nemere“ lap nyomtatását a szász könyvnyomda megtagadta, és Zajzonban se magyar se román jegyző nem vala közelebből választható. — Széchenyi magyar apostolunk könyveit nem igen tanulmányozzák a szász magas politika emberei, különben tudnák, mit javasolt a legnagyobb hazafi még az apasértő, annyival inkább ártatlan és 20,000 lelket meghaladó elnyomott nemzetfeleikkel szembe: történelem és előre számítás tudománya nélkül, csak szédelgés minden nagy mondat, füst és pára minden ész, egy ezered egy buborék; ezeket fontolják meg az illetők. Különbben ma holnap saját népek nélkül maradnak, — a Bach-Schmerling-Nadasdi korszakok a gondolkodni kívánóknak elegendő tanúságot adnak azon érdekre, hogy szász nemzetfeleink és egész armada hivatalnok, nem képesek a kormányokat megörökíteni.

Legujabb táviratok.

Bécs, júl. 22. A „N. Fr. Presse“ jelentése szerint a Creditanstalt igazgatósága kijelentette az igazgató tanács ülésében, hogy az összes veszteségek és sikkasztások leszámlítása után is fennmaradnak a félévi kamatok nyereségképp.

Madrid, júl. 22. A felkelőknek „Carthage-na“ nevű hadihajóját egy angol Price, vezényli. A cortes kisebbsége által tett azon indítvány, hogy a kormánynak bizalmatlanság szavazassék, 110 szóval 90 ellen elvetetett. Alicante tartomány független cantonnak jelentette ki magát.

Versailles, júl. 21. A nemzetgyűlés ma esti ülésében Jules Favrenak belügyi kormány politikára vonatkozó interpellációját tárgyalja. Az interpelláció így szól: Az ország meg akarja tudni, hogy a kormány hová vezeti. Szóló szemére lobbantja a kormánynak, hogy a republicanusokat a köz-igazgatásból kizárja. Azon kérdést intézi ezután szóló a kormányhoz, hogy mik a kormány érzelmei a legitimista, orleanista és bonapartista trónkövetelőkkel szemben? Broglie herceg, a kormány elnöke, azt válaszolja, Jules Favre egy komoly tényt sem hozott fel. Szóló csak azt feleli, hogy a kormány keresztyültette május 24-iki programját: a pártok közt fegyvernagyvást, a nemzetgyűlés iránt való tiszteletet, a kormányforma kérdésének elo-

dázását; a végleges kormányforma megállapítása előtt meg kell még teremteni a szilárd alapot. Nem arról van szó, hogy a többség pártjai kielégítesenek; ha a baloldal nem lesz többé szétszakadva, akkor lehetséges lesz ezt is kibékíteni. „Tart-suk fenn szilárdan a programot, melyet minden becsületes ember helyeselhet: az összes törvényes és conservatív erők egyesítését.“ Ezután elfogadtott 400 szavazattal 270 ellen a jobboldal által indítványozott napirend, mely kimondja a nemzetgyűlés bizalmát a kormány belpolitikája iránt.

Minő természetűek azok a cath. alapok?

Jelentése az 1869/72-ki magyar országgyűlési képviselőház bizottságának a vallásallapról. Megvilágítva Bacsák Imre által.

XVIII.

Midőn már végre a t. albizottságnak a vallásallapról tett „Jelentése“ feletti dolgozatunkat befejezzük, még egyszer visszatekintvén a hosszason kezelt tárgynak fonálára, ugyanazon szomorú érzés fogja a el keblünket, mely e munkának első sorainál fogamozott bennünk. Láttuk t. i. és mindinkább meggyőződünk, hogy a t. albizottság kitűzött két sarkelvéhez, a kath. vallási alapítványok eredete-, és rendeltetéséhez, a képv. ház határozatának szelleméhez, saját hivatalos feladatához hű maradni még csak meg sem kísérelte. Ugyanis az általa idézett számos adatokból, a többször említett 16,000 frtnyi államalapítványt kivéve, — kiválgatik ugyan, hogy az állam, inkább is a király, mint főkegyur az egyházi javakból egyházi célokra, nevezetesen a vallásalap gyarapítására intézkedett: de csak egyetlen oklevél sem hozatik fel, melyből azon egyházi javaknak, s így közvetleg a vallásalapnak állami eredete és rendeltetése kiderült volna. Ellenben meg van vitatva, sőt az albizottsági munkálzatban is elismerve, hogy az egyházi javak és a vallásalap egészen magánalapítványokból, s a papság saját pénzén szerzett vagyonból állanak: és azért számos törvények, oklevelek, sőt törvényhatóságok felszólalásaiból be van bizonyítva, hogy a magyar katolikus egyház nemcsak „birtokképes“, — személységnek van ismervé, de javait valóságos tulajdonjoggal — „jure proprietario“ — bírja és élvezi. Ugyanazért midőn a t. albizottság a vallásalap „jogi természetét“ államnak állapítja meg, és annak „tulajdonjogát“ az állam részére követeli, nemcsak az egyház ellen végig sértő igazságtalanságot követ el, de a valóságos tulajdonjogot, mely minden nemzetek előtt szentnek tartatik, tagadja meg: „jus proprietatis omnibus nationibus Sacrum violat“, — mint Varasd — és minden meze egyhangulag az 1790. jan. 28. k. rendelet elleni feliratában magát kifejezte.

A kath. egyháznak birtoktulajdonjoga a magyar alkotmány által általános elvül elismerve lévén, az egyházi javak és vallásalap jogi természetének nem elvi kérdése, hanem egyes birtok esetbeni — részletes — történelmi megvizsgálása foroghat fenn egyedül, ami bizonyára nem lehet a törvényhozásnak, hanem egyedül a bíróságnak feladata. — Ezen szempontból tekintve a dolgot, kiderül, mily hibás és jogtalan, sőt minden közjogi fogalommal, — de a képviselőház nézetével is — mint fennebb a határozatokból látjuk, homlokegyenest ellenkező a t. albizottságnak azon nézete, miszerint „az egyházi javak tulajdonjogi természete felett nem bíróság, hanem az országgyűlés van hivatalva ítéletet mondani“ p. 17.

Kiséréljük meg csak a t. albizottságnak e két eszméjét egymással szembe állítani: „A bíróságok a fennálló törvények szerint sem az egyházi javadalmaktól, sem az illő javadalmasoktól javaikat birtokát — élvezetét“ — (Kik már most a birtokosok, kik a haszonélvezők; a javadalmak-e? vagy javadalmasok?) „el nem ítélik.“ p. 17. — és ismét; „Az egyetemes magyar kath. egyház oly testület, melynek jóságbirhatási képessége hazánk törvényei által engedélyezve nincs?“ p. 13.

Tehát a törvények szerint bíróság az egyház birtokát nem lehet elítélni: de ugyanazon törvények szerint az egyháznak nem csak birtoka, de birtokképessége sincs!

Ezen szorongató dilemmaticus helyzet ellen

lehet ugyan a szavakon, — t. i. „az egyetemes kath. egyház.” — és „az egyházi javadalmak” s javadalmasok közti különbségen kapkodni, de bizonyára csak a vízbefutadónak habhoz-kapkodása lesz az: mert hiszen láttuk, hogy sokkal számosabb törvény beszél általában az „egy-háznak” — mint a „java-dalmak” és „java-dal-masok” —nak birtoktulajdonáról: és bizonyára ősi magyar törvények szempontjából megfoghatlan volna: mikép birhatnának „a ja-vadalmak és javadalmasok” — „az egyetemes egy-ház” —nak, mint „erkölcsi testület” — és „egy-let,-nek részei, — birtoktulajdonnal, ha maga „az egyetemes egyház” még csak „birhatási képesség-gel” sem volna felruházva?

Néhány lap között tehát ily szarvas ellen-mondásra vetemedni inkább, mintsem a kath. ügy-nek igazságát szolgáltatni, — úgy hisszük, egye-dül maga elegendő arra, hogy egy higgadt, igazsá-gos törvényhozás előtt az egész munka, mely e két ellenmondó állításnak tengelyén szédeleg, — mint öngyilkos, vagy halva született jellemeztetvén, visszautasítások és szavakkal „nomen habes, quod vivas, et mortuus es.” — te ipsum propriis armis confodisti.” — Valóban ide is alkalmazható némi módosítással a latin mondat: „Animi est ista mo-lities, non virtus, iustitiam ferre non posse. Qui se ultra mortis offerant, facilius reperitur, quam, qui dolorem patienter ferant.” I. Caesar de bello gallico S. 7. 77.

Elmondhatjuk a t. albizottság irányában is: „Ex ore tuo te iudico.” mert ha csakugyan az ürügyelt törvényes, okleveles vizsgálatnak, az a valódi rendes eredménye, hogy „az egyházi javak és vallásalap tulajdonjoga az államhoz tartozik,” akkor mi szükség most a legközelebbi törvényho-zást felhívni arra, hogy ezen jelentés alapján „ezen nagyfontosságú ügynek ellátását sürgős teendő-jének tekintse” p. l. azaz az államnak ezen jogát elv gyanánt mondja ki, ami ugyanis oly praegnanter és hangosan az alkotmányban foglalva lenni állita-tik? Ha pedig elvi kimondására szükség van, ak-kor nem lehet annak ez eddigi törvényekben fog-laltatnia! Akkor a magyar alkotmányának az egy-házi javak és vallásalap iránti intézményeit „tabula rasa” —vá óhajti tétetni a t. albizottság, és egy új ærának, — t. i. az egyházi javak elkobzása ærájá-nak alapját kívánja megvetni. Ah már erre azután igen is szükséges előbb elv gyanánt a törvényho-zás által kimondatni azt a kiáltó ellenmondást, „az egyházi javak, és minden a kormány által kezelt alapok, és alapítványok az államtulajdonjog köré-be tartoznak,” — „egyházi és mégis az államé, kath. alapítvány, de nem kath. tulajdon”!

Igy tettek minden forradalmi gyűlések. Az első volt kimondani, — nem ugyan az állam tu-lajdonjogát az egyházi javakra, és e rőszben a t. albizottság javaslata rosszabb a francia forradalmi convent határozatánál, és ezt jogtalanságban meg-haladja — hanem csak kimondani, hogy „az egy-házi javak az állam rendelkezésére állanak.” — „Sont a la disposition.” Ez pedig noha egyre menni látszik az állami tulajdonjoggal, de még sem egy. Ugyanis hányszor állottak veszélyes időben a magyar egyházi javak a haza rendelkezésére? De azért elmúlva a veszély, becsületes, jog- és tör-

TÁRCZA.

Miként világítják meg Páris.

„Netteté, clarité, sureté,” ez volt ama három szó, miket XIV. Lajos király 1667. márt. 15-én hű Páris városának általa kinevezett alrendőr-fő-nő-kének utasításul adott, s mikkel ő azon feladatokat jelző, mik a francia főváros phisikai és erkölcsi állapotának emelésekor mindenek fölött szem előtt tartandók. „Tisztaság, világosság és biztonság” e szavakban foglaltatik még ma is nagy része ama programnak, melyet bármely város rendészeti gondozói magukéinak ismerhetnének el. E szavak nálunk Magyarországon, ugy a fő- miként a vidé-ki városokban — bármily nagymérvű haladás tör-tént legyen is e téren utóbbi évtizedekben — még eddig fájdalom nagyon is nem váltak igévé. Hogy p. csak egyet a clarité emeljük ki, bizony e rész-ben a Szt.-István birodalma-beli nagyobb váro-sokban csak úgy vagyunk, hogy az éjjeli világítás arra szolgál, mikép láthatóvá tegye a nagy sötét-séget.

De nem czélunk egy oly themát, mely a fő-városban úgy, mint a vidéken, a nagyobb lapok által úgy miként a vidékilapok által ezerszer lett szellőztetve, itt ujonnan megbeszélni. Ellenkezőleg felhívjuk a nyájas olvasót, hogy gondolatba köl-tözzék át velem a francia fővárosba, mely már néhány száz éve, hogy világhírű városáa küzdötte fel magát, ama „a Szajna partján fekvő Babelbe”, mely még a német- és főleg porosz bálványozás korszakában sem veszté el minden ingerét, me-lyet eddig a bűnös emberi nemzedékre gyakorolt, s tegyünk Du Camp Maxime”) től vezettette egy rö-vid visszapillantást a párisi világítás keletkezési történetére; nézzünk körül ama helyeken, hol amaz anyagot készítik, mely az éjjelt nappallá változtat-tja át.

*) Revue des dex Mondes, jun. 15.

vénnytisztelő őseinknek nem jutott eszükbe az egy-ház tulajdonjogát megtagadni, sőt készek voltak — mint fellebb láttuk, — a hatalom ellen a mellett sikra szállani.

Kauffmann orosz fővezér levele a chivai expedícióról.

A földirati társulatnak utóbbi ülésén felol-vasott levele Kauffmann tábornoknak a következő-leg hangzik:

A berlini földisme-i társulat részéről tett fel-szólíttatásom következtében, hogy azt a közép-ázsiai tartományok tudományos megismerését czél-zó észleleteim felől folytonosan tudósítsam, fel-használom ez alkalmat annak jelentésére, mikép a khivai expedícióra lett elmaszírozásom előtt inte-zkedtem arról, hogy a „turkesztáni Ujság” pontosan küldessék meg. Több, egymástól független és kü-lönböző egymástól távollevő pontokról kiindult hadtestekben lett felvonulásom, a vállalat szeren-csés bevégződésének esetén, a tudományos föld-ismének is gazdag anyagot fog szolgáltatni. E pillanatban csak a következő pár pontról, melyek geographiailag meg is lettek határozva, tudok némi felvilágosítással szolgálni.

A vidékeket, melyeken eddig áthaladtunk, jellegeiket illetőleg, négy szakaszra oszthatni: Taschkenttől a Syr-Darjaig, a Syr-Darjától Dschu-sakig; Dschusaktól egész Temir-Kabukig és Temir-kabuktól egész Aréstán-bel-kudukig. A Taschkent-től Dzsínásig terjedő út körülbelül 65 verst hosszú s a csapatok azt három nap alatt tevék meg. Az út kezdetén mintegy négy verstnyi hosszban terül-nek el Taschkent árnyas és vízben bővelkedő kert-jei, mire termékeny rozsföldek veszik kezdetüket, melyek számos apró csatornákból, itt arykoknak nevezve, nyerik vizüket s az út mindkét oldalára tág kilátást nyitnak. Az egész vidék mely a mai Taschkent és Ó-Taschkent között elterül, dombok-tól hullámtatos, miket gyakorta mély sziklahasa-dékok metszenek át — mikben kicsiny gyorsan folyó patakok vizzik a Csircsik zavaros vizét az itt még elég gyakran előjövő vetésekhez. Balra az út-tól lefelé esve, több nagy falut láthatni, melyek egyikét a Nogai-kurzan, kizárólag nogai tatárok lakják. Távolabb sűrű lombosztu kertektől övezve fekszik Zingaty nevű nagy falu. Minden évben egy-szer, a Kusmanail ünnepély alkalmával elzarándo-kolnak ide Taschkent lakói, kik e kirándulások al-kalmával a mulattatót a vallással tudják egyesí-teni s az ünnepélyt a táncznak egy nemével ünne-pelik meg, mi alatt nem ritkán, daczára különbeni apathikus természetüknek, rendkívüli vidámság száll-ja meg őket.

Bár ezen egész utvonalt tábornoki tisztjeim ál-tal egyedül a lakosok felvilágosító adatai nyomán határozottat csak meg, még is annak követségére határozám magam, miután a vízhiányos főveny si-vatagokon keresztül rövidebb az út, mint arra felé, merre kezdetén tervezve volt. A térkép, melyet e sorokhoz melléklek ez okból e pillanatban még nem tekinthető végleg megállapítottnak. Feladatom nehézsége abban áll, hogy mintegy két és félhavi időközben sem esélyegben sem takarmányban új szállítást nem remélhetek, hanem mindent tevéken kell magammal vinnem, minthogy ugy a pusztá

Valamely város éjjeli megvilágíttatása nem csak a kényelem tekintetéből, hanem fontos a köz-biztonsági rendszert szempontjából is. A közbiz-tontsági örökre nézve igen lényeges, hogy a város utcái éjjel meg legyenek világítva, és pedig azért, hogy minden akadály nélkül lehessen azokban kör-szemleket tartani s a tolvajokra és gazemberekre, könnyebben felvigyázni. Mindezek daczára az egy-szerű gondolat lámpákat és fáklyákat meggyújtani, miknek segítségével az intensív sötétség eloszlatható s a nyilvános téreken némi világosság terjeszthető, aránylag modern időkben nyert megtestesülést. Maga Páris városa is mig odáig jutott, hogy minden este a giorno világítatik meg, sokáig téngett sötét-ben, a melyből csak sok ide-oda tapogatódzás és kísérlettevés után jutott ki.

Az első kísérlet az irányban, hogy a város némileg rendes világíttatás láttassék el, az 1588-ik évből datálódik. A „rabbak, tolvajok és kapukon és ajtókon betörők” ellen irányzott parlamenti ha-tározat, nevezett év október 29-én kiadva, elren-deli, hogy valamennyi utca sarkán estéli 10 órá-tól reggeli 4-ig égő szurok-serpenyők legyenek elhelyezve, „s a hol a nevezett utcák igen hosz-szuak arra, hogy egy ily serpenyő eleitől végig világot terjeszthessen benne, akkor egyet még a közepén is fel kell állítani.” Ez egy oly neme volt a világításnak, milyenre még ma is akadhatni a kelet legtávolabbi eső városaiban, egy egyszerű pót á (fűz faszék), igen hasonló a hajó lámpás-hoz, melyet a hajósok vízi járműveik órára kiszok-tak aggatni. Az előhaladás csekély volt ugyan, de mégis egy lépés volt az előre; mert ama rőt világ, melyet a szurokláng, mely az utcázára vetett, mégis több hasznót eredményezett, mint ama gyöngye s a széjjel küzdő lángocska a szentek és szűzmáriák szobrai előtt égő „örök lámpák” —nak.

A polgár- és vallás háboruk alatt elalvának e serpenyő lángok. A liga feloldása ejetéle ama parlamenti határozatot s a jó Henrik király, a kor-mánynokság (régensség) ugy XIII. Lajos ural-kodásának egész idejében, ugy a Fronde idejében

mint a sivatag alig szolgáltatja a legszükségesebb takarmányt a különben igen kevésel megelégedő állatoknak. Hogy hadtesteim, e sivatagon való át-haladtukban semmiben hiányt ne szenvedjenek, kénytelenítve vagyok 3300 tevét közvetlen követő szekerészetem mellett, és 3400-at egy külön ele-ség hadtestben magammal vinni. Ezen 6700 tevé-n a Kazalinskból jövő csapatokkal. Hadműveleteim alapjául Chal-ata-t szemeltem ki, hová egy ideig-lenes erődt emeltetek, mely helyet aztán magán vállalkozók egy havi eleséggel fognak ellátni. A lovasságból csak is az elkerülhetetlenül szükséges számot tartottam meg, minthogy itt minden egyes ló igen drága pénzembe kerül, mert az egyes ezre-dekhez tartozó lovakat árpával (itt azt használják a zab helyett) ellátni egyedül az én saját takarmány-készletemből lehetséges.

Ó-Taskend után az út mellett balról a Csir-csik folyó szélesen omlapuló völgye következik, melyet tökéletesen nád föld s melyben fázának s mocsári vadak, ugy tigrisek számtalan példányban tanyáznak. A szomszédos falvak s nomádokint élő kirgizek ezért ez utóbbiak folytonos rabló meg-támadásainak vannak kitéve. Pár hét eltelté alatt a Dzsinnanban helyőrségül hagyott kozákok három nagy bengali tigrist lőttek s küldtek el hozzám Taskendbe. Minél közelebb jő az ember a Syr-darjához, annál inkább ellapul a környék, minthogy a folyamon túl az u. n. éhsépuszta veszi kezdetét s sivar pusztító befolyását még a jobb partján is ki-terjeszti. A folyam e helyt, hol rajta ámentünk, mintegy 150 fonalnyi széles s eddig csak kom-pon közlekednek rajta. A tuloldalon omlapuló egy-hangu pusztá veszi kezdetét, mely nevét éhség-pusztá joggal kapá, miután rajta mindennemű nö-vényzet hiányzik s egyedül a tavasi eszösek képesek némi kevés s az eső víztömegének meny-nyiségétől függő fűnövést előidézni, melyet aztán az égető nap nemsokára tönkre tesz. E kihalt föld-ben egyedül egy növény talál táplálékot, ez az Asa foetida, mely aztán elég bőven is terem. Alig olvadt el a hó, már is mutatkozni kezdenek e növényke kicsiny zöld, hoszszykás levelei.

A levéltömb középből két-három nap mulva nyél idomu virágszál emelkedik ki, melynek felső végén pár nap mulva, magának a szárnak megvas-tagulása mellett, kellőhöz hasonló gumó képződik. Nem sokára felpattan a fenntemlített gumó kulta-karója, s egy kupula idomu virágzat fejlík ki. Az egyes virágok, vékony a virágszárból sugárosan kifutó nyeleken ülnek. A növény a legnagyobb hőknek ellentáll, s nyár közepéig virágzik s néha négy egész öt láb magasságra nő; a virágszárnak átlag átmérője végül eléri a két egész három hü-velyket. A virágszárak az egyes leszáradt végű virágnyelekkel együtt az elmúlt nyárra emlékez-telve egész jövő tavaszig megmaradnak. Az Assa foetida nem évelő (perennis) növény. Fűtő anya-gul nem használható, minthogy gombaszerű alkota-miatt szénét nem ad; csak elfűstölög. Ilyenkor erős fokhagyma illatot fejleszt. A kirgisek eszik e növényt, még akkor, midőn kelkáposzta fejéhez ha-sonló idoma van; télen át az elhalt szárazakat juh-tanyáik körülhatárolására használják.

(Folyt. következik.)

sötétben baktattak megint a jó párisiak. Ekkor egy nápolyi abbé, névleg Caraffa Laudatis, agyá-dban fogamzott meg a gondolat, oly eszközt és mó-dot okoskodni ki, miáltal a város megint oda se-gíttessék, hogy éjjel minden nagyobb veszély nél-kül mehessen ki házából: mi mellett a saját ma-ga hasznáról sem feledkezett meg, az abbé ur. A királyi pátenssal, mely 1672 márcziussából volt kelteztve, kizárólagos szabadalmat nyert arra, hogy saját költségén fáklya- és lámpa vívőket állíttathas-son fel az egyes utcákban, kik aztán az embere-ket bizonyos díjért az éjjeli menetek és kocszások alkalmával kísérnék.

A parlament jegyzőkönyvbe ígtatta a szaba-dalmat s ez alkalommal azt is elhatározta, hogy a használható gyertyákat és fáklyákat egyedül párisi fűszerárusoktól szabad vásárolni, hogy azok bizo-nyos meghatározott hosszal és súlylyal birhatnak csak, s a város pecsétjével el kell hogy látva le-gyenek; azt is elhatározta, hogy mily magas le-gyen a díj, melyet egy negyedőrai kíséretért fizetni kell, mely pontjain a városnak álljanak a fáklya hordók, micsoda ismerőjegyek legyenek kifüg-gesztve stb. stb. Ezen járkelő világítás mindazáltal nem eredményezé a kellő biztonságot, mert nem egyszer eljött az az eset is, hogy ezen lámpa és fáklyahordók magokat a személyeket megtámadák, kiknek tulajdonképen őrizetül és mentességül kellett volna szolgálniok. Ennek daczára használák őket jobbnak hiányában s ez intézmény maradványai egész a jelen század kezdetéig fenntarták ma-gukat.

De egy rendes és nyilvános megvilágítás tu-lajdonképi létrehozója s egyuttal alkalmas városi közrendszert megalapítója Párisban épen csak az a De la Requeie Miklós volt, alrendőr-főnök, kinek XIV. Lajos a czikk elején említett nagy jelentőségű szavakat adá mot d'ordre-ul. Ez ur gyorsan látott feladata megoldásához. 1667. márcz. 15-én lett kinevezve s ugyanazon év szeptemberéből napolód-ik egy rendelete, melylyel az utcái lámpák hasz-nálatát behozá. A megvilágítás üveges rekeszé-

Külföldi hírek.

Párisból 18-ról írják, a persa sah szomba-ton reggel 11 órakor fogja Párist oda hagyni. Ő minden hivatalos tüntetések nélkül fog eltávozni. Egyedül Mac-Mahon tábornagy kísérendi el a lyoni pályaudvarig. A sah egész éjjel Dijonban fog meg-állapodni, s vasárnap folytatandja útját Genf felé. Dr. Kern fogja őt oda elkísérni. Genfből, hol a schweiczi szövetségi hatóságok által fog fogad-tatni, a sah Turinba megy, hol Viktor Emanuel ki-rály, a királyi család hercegei s az olasz miniszte-rek fogadandják őt. Turinból Bécsbe fog menni, ha az osztrák főváros egészségi állapotára vonát-kozó tudósítások folyvást kielégítők lesznek, s Konstantinápolyon, a fekete tengeren s déli Orosz-országban át fog Persiába visszatérni.

Páris, jul. 21. A „Soir” jelenti: Tegnapi Biarritzban Serrano tábornagy ellen merényletet ki-sérlettek meg; a bűnös elfogatott.

Madrid, jul. 20. A cadixi néphad megtámo-dá az arsenalt; a parancsnokló tábornok, s a hű-ségben megmaradt csapatok erőyes ellentállást fej-tenek ki. Velarde tbnok Alcyrából két üteget s két lovas századot vár, hogy Valencia ellen nyomuljon. A „Victoria” fregatte Alycantéba szándékozván Agnilas mellett haladt el. Sevillaban a fölkelők a táviradt hatalmukba keríték.

Madrid, jul. 21. A minisztertanács elhatá-rozta szigorú rendszabályok által hatni a rend hely-reállítására. Valencia és Murcia kormányzói leté-tetnek, Carthagena főparancsnoka haditörvényszék elé állíttatik, volt katonatisztek közül két mintazászló-alj alakíttatik; a Cataloniában elfoglalt haderő újjá-szerveztetik. Andalusia pacificációjára egy 10,000 emberből álló hadi test szerveztetik. További elha-tározás szerint a felkelők hadi hajói kalózhajókul tekintetnek, és a hajószemélyzettel, mint kalózzokkal bántanak el.

Genfből jelentik, hogy a persa sah 20-án esti 7 órakor oda érkezett s a pályaudvarban Ceresole és Kern által fogadtatott.

Darmstadtból, 20-ról jelentik, Vilmos csá-szár d. u. fél 3 órakor, Ingenheimba érkezett, hogy az orosz császártól elbucsuzzék, s másfél órai ott-mulatás után Emsbe tért vissza. Délutáni három órakor a kölni hadi delegylet Ingenheimba érke-zett, s Sándor császárt éji zenével tisztelte meg. A czár 23-án s a czárné 27-én fognak onnan el-utazni.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, július 24.

— **Hátralékban levő t. előfizetőin-kezt kérjük, méltóztassanak az illető összege-kezt hozzánk mihamarább beküldeni.**

A „Kol. Közl.” szerkesztősége.

— **A Magyar keleti vasut párisi rész-vényesei,** mint egy távirat tudatja, minap értekez-letet tartottak, ennek eredménye azonban még nincs tudva. A keleti vasutról szólva, megemlítjük, hogy azon hír, mintha a kormány már elhatá-rozta volna egy újabb közgyűlés összehívását, nem valósult meg: — a kormány e tárgyban legköze-

kekben tartott gyertyák által történt, e rekesztékek a házak első emeletével egy magasságban függtek köteleken. Ezen elrendelés, mely kezdetben csak a téli hónapok tartamára történt, nemsokára köztet-szésben részesült; télen át a közbiztonság az ut-czákon mi kívánni valót sem hagyott hátra s a jó bourgeois csak a fölött boszankodtak, hogy e jó-téteményt a rövid nyári éjeken keresztül nélkülöz-niök kellett.

Bármily közepes értékkel is birt legyen e vi-lágítási rendszer, mindazáltal valóságos forradal-mat idézett elő, s az az időbeli jótársaság hangadói nem tartották méltóságukon alólának, ez intézmény fölötti tetszésüknek irásban is kifejezést adni. Így p. De Sévigné asszony egy leányához írt s 1673 december 4-ről napolt levelében nem teheti, hogy meg ne emlitse, mikép ő és társasága egy vacso-ráról, melyet Scarron asszonynyal (utóbb Mainten-non) és Tetu abbéval Conlanges asszonynál elköl-töttek volt, haza törtökbé igen vidámak voltak „a la faveur des lanternes (mit csak a lámpáknak le-hetett köszönni) s biztonságban a tolvajok ellen.” Liszter Márton tr. ki 1698-ba jött Párisba, utleirá-sában e megvilágításnak egész fejezetet szentel, melyben kiemeli, hogy „az ostoba loadoni szokás-sal” ellenkezőleg a párisi utcák akkor is meg van-nak világítva, midőn a naptár holdtöltöt jelez, s hogy a lámpáknak rossz szándéku megrongálását olykor gályarabsággal büntetik.

A 17. század végével Páris ily módon 6,500 lámpával volt megvilágítva, melyekben minden éj-jel 1625 font gyertya égett. Mindenik lámpán egy kakas volt festve, az örökös jelvényeként. Mihelyt beköszöntött az éjjel esőngettyús ember járta be az utcákat, mely jeladásra a polgárok tartoztak a házaik falához erősített kötelet kioldozni, a lámpát lebecsajtani s a gyertyákat meggyújtani, melyek rendszerint reggeli 2 óráig égtek.

(Folyt. köv.)

bb fog határozni, és pedig a tárgy fontosságának megfelelőleg miniszter-tanácsban. Ujabb közgyűlés rendelésére a kormánynak, az alapszabályok szerint, nincs joga, — de van ennek dacára elég ód, hogy a társaságnak az anglobank elleni igényei, melyek ez ügy megoldásának egyik sarkpontját képezik, fenntartassanak. A legutóbbi közgyűlés tudvalevőleg e tárgyban azt határozta, hogy az anglobank ellen. intézendő kereset felett apirendre tér, — a mely határozat épen nem zárja ki azt, hogy ez igényeket egy újabb közgyűlés intéltelve ne tárgyalhassa.

— **A lövölde gőzerővel** készül, ha lehet így jelezünk azon gyorsaságot, melyet emelkedése körül észlelünk; megérjük, hogy mielőtt a égen felküldött alapszabályok megerősítve leérkeznek, be is lesz végezve.

— **Dalkörünk** elnapolt dalestélyének mikori megtartása még mindig bizonytalan, pedig z érdekes műsorozat egyes darabjait kitűnően be-antulták, s így a szép siker előre biztos. Dalkörünk árelmesen várja a pillanatot, melyben első lehessen most minden élvezettől visszavonult közönségnek ellemes perczeket szerezni.

— **Orbán József** kávéháza aligha nem smét photogén lámpáktól nyerendi világítását, mert nevezett tulajdonos megunt már a gázvilágítással járó sok kellemetlenséget, mely a pontatlan illátás mellett mérgeg-drága

— **A gyergyó-alfalvi** állami felső népiskola 1872—3 tanévi vizsgája f. hó 28-án d. e. 1 órákor kezdődőleg fog megtartatni, mire az érlekkettek és érdeklődők tisztelettel meghívattak. gy.-Alfalu, jul. 18. 1873. **Éltes Elek,** igazgató tanár.

585—1873 tan. éln. sz.—Kimutatása a Kolozsvár sz. kir. városban uralgó cholera járvány állásának 1873-ik évi jun. 18-tól kezdve 1873 évi július 23. este 12 óráig.

Helység neve	Kolozsvár sz. kir. város	Helység száma	A betegség kitétele napja	Beteg ma-radt	Szaporodott	Összesen	Ezekből				Jegyzés.			
							meg-gyó-gyult	meg-gyó-gyult	meg-gyó-gyult	meg-gyó-gyult	meg-gyó-gyult	meg-gyó-gyult	meg-gyó-gyult	meg-gyó-gyult
Julius 1. 1873.		1	26,382	154	12	166	14	12	140	587	162	285		
Felék község		1		5	5	10	1	3	6	23	10	7		

Medgyesi Tivadar,
h. polgármester.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873. márcz. 27-től.

Kolozsvár és Nagy-Enyed között,
mivel a nappali vonat beszünttetett, Biasini gyorsutazása 1873. mart. 27-től kezdve Kolozsvárról Nagy-Enyedre küldi gyorskocsiját, még pedig oly formán, hogy Kolozsvárról reggel 8 órákor minden nap indulva d. u. 4 1/2 órákor Nagy-Enyedre érkezik, Nagy-Enyedről Kolozsvárra estvéli 10 órákor indulva, reggeli 8 órákor Kolozsvárra érkezik. Ezen menetén kívül lehet Kolozsvárról Nagy-Enyedre d. u. 4 órákor is indulni, ugyszintén Nagy-Enyedről éjjeli 3 órákor Kolozsvárra indulhatni, csak hogy ezen meneteknél Felvinczről N.-Enyedig és N.-Enyedről Felvinczig a vasúttal kell utazni.

Egy személy ára 30 font szabad podgyász-szal Kolozsvárról N.-Enyedig vagy vissza az első és közbülső Coupeba 5 frt, hátulsó Coupeba 4 ft 50 kr. tulsuly 5 kr. Tordáról Nagy-Enyedig vagy vissza első vagy közbülső coupéba 3 frt — hátulsó coupéba 2 frt 60 kr. tulsuly 2 1/2 kr. — Felvinczről N.-Enyedig vagy vissza 1 frt, tulsuly 1 kr. fontonként.

Felvételi iroda Nagy-Enyeden Vágó Ferenc szállodájában.

Távíratí tudósítás a bécsi börzéről.
Jul. 19-ről. 1873 5% metaliques 68.15. nemzeti kölcsön 73.10. 1860-diki államkölcsön 102.30 Bankrészyények 102. Hitelrészyények 78.— London 111.75. Ezüst 109.— Cs. kir. arany —.— 20 frankos arany 890. 1/2. Földtehermentesítési kötvények: Magyar 77. 25. Temesi 74.50. Erdélyi 77.— Horv. Szlavon. 77.50

Nyiltér.

[18—60]

Titkos betegségeket és tehetetlenséget (elgyengült férfierőt)

ugyszinte **hugycsőszűköléseket, magkiömléseket** gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

Dr. Handler Mór
orvos- és sebészudor, szülész és szemész.
Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.
Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám, I-ső emelet 14. sz.
Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

III. osztályban csak 19 ft 59. a II. oszt. csak 29 ft 41 kron.

A bécsi világtárlat látása mesés meglepetést nyujt. A jelenkor ez egyetlen nagyszerűségének

882

4—20

Erdélyben a legnagyobb úti kellék gyári raktár Csapó Sándornál Kolozsvártt.

500 darab úti faláda osztályzattal és a nélkül	4 frt. 80—20 irtig.
1000 „ úti bőrönd	2 frt 80 krtól 40 frtig.
500 „ kézi táska	80 krtól, 5 frtig.
300 „ úti táska	1 frt 50 krtól, 10 frtig.
60 „ felszerelt uti készlet	5 frtől, 40 frtig.
500 „ szivar- és pénztárca, zsebbevaló és oldalt függő	30 krtól, 5 frtig.
300 „ zsebbeli gyufatartó	10 krtól, 2 frtig.
5000 „ zsebkés	20 krtól, 8 frtig.
3000 „ sétatálcza	30 krtól, 10 frtig.
500 „ cső- és napernyő	1 frt 10 krtól, 15 frtig.

50 darab gummi-köpeny	10 frtől, 24 frtig.
500 „ szürke szemüveg és czvikker	1 frtől, 2 frt 50 krig.
5000 „ fog- és körömkefe	10 krtól 3 frtig.
2000 „ ruha- és hajkefe	50 krtól, 3 frtig.
5000 „ mindenféle fésű	10 krtól, 1 frtig.
2000 „ fürdő és közöns. viselő kalap	60 krtól, 4 frtig.
200 „ oldaltáska, nők és férfiak számára	2 frtől, 10 frtig.
100 „ biztonsági uti pálcza	1 frt 50 krtól, 5 frtig.
100 „ Revolver	8 frtől, 30 frtig.

Legdusabb választék mindenféle közönséges és legfinomabb illatszerekből, szappanyokból, hajkenőcsökből, fogporokból és pépekből.

5000 pár férfi, női és gyermek cipők.

látogatására Kolozsvárról Bécsbe és vissza

a minden szombat és szerdán indulni a reggeli vonattal és 30 napra érvényes, jegyet válthatni

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főtér br. Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIRÜZLETÉBEN

főtér, Gyulai-ház, felvállal mindennemű

könyvnyomdai munkákat.

Alólírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonnan felszerelt és izletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözvények, rovatos iverk, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek, baromútlevelek, vásárcédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**

Felvállal könyvnyomdai munkát is.

HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztetnek be. és azok **a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak**, **a legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart**, a meglevőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosíttatik.

113—*

Gámán János örökösei könyvnyomdája.